

Резнік Світлана Миколаївна
м. Харків, Україна

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

ВИКЛАДАЦЬКЕ ЛІДЕРСТВО
В СУЧАСНИХ УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

Сучасні умови інформатизації та глобалізації значним чином змінюють життя людини, впливають на економіку, взаємовідносини людей, освіту. Комп'ютери вже вміють вигравати у шахи, розпізнавати мовлення, перекладати текст на інші мови, керувати автомобілем та багато іншого, тобто виконувати роботу, яка до цього належала виключно людині. Все більша автоматизація та роботизація дозволяє зменшити витрати виробництва, але загострює проблему безробіття. Глобалізація та мобільність сприяють тому, що кваліфіковані працівники мають конкурувати між собою на більш широкому – глобальному, інтернаціональному ринку. Всі ці фактори значно змінюють ринок праці, зміст професійної діяльності, вимоги до фахівця. Подальші прогнози будуються на тому, які професії будуть зникати, які нові з'являтися, як зміниться професійний світ людини у майбутньому.

В таких умовах загострюються вимоги до педагога, до оволодіння ним викладацьким лідерством. Цінності, зміст діяльності, зусилля такого педагога-лідера мають бути спрямовані на підготовку людини до успішного життя в суспільстві, що змінюється. Е. Макафі та Дж. Бриньолфсон проаналізували технологічні зміни та зосередили увагу на рекомендаціях відносно того, що потрібно робити людині в комп'ютерну еру. Вони

зазначають: «до цих пір нам ще не доводилось бачити посправжньому творчі комп'ютери, підприємницькі комп'ютери, комп'ютери-винахідники... Для всіх цих видів діяльності вимагається дещо більше – ідеяція, тобто здатність породжувати нові поняття, ідеї або концепції та оперувати ними... Комп'ютери... поки ще машини для створення відповідей, але не постановки нових цікавих питань... Ідеяція, творча уява та винахідливість часто об'єднується виразом «нешаблонне мислення» – і ця характеристика визначає ще одну значну й доволі стійку перевагу людської праці перед цифровою» [1, с. 137].

Викладацьке лідерство передбачає здатність до довгострокової постановки цілей професійної освіти, стратегічного мислення, впровадження змін у процес підготовки студентів. Викладацьке лідерство означає бажання та вміння розвивати у студентів здатності до критичного мислення, аналізу різноманітних джерел інформації, ґрунтовної аргументації своєї точки зору, створення нових ідей, висування гіпотез, креативності, а також до самоорганізації, самонавчання, ефективної комунікації тощо.

Всі ці загальні компетентності є необхідними для сучасного фахівця. При цьому їх розвиток вимагає широкої загальноосвітньої підготовки – фундаментальної та гуманітарної для будь-якої професії, незалежно від профілю. Важливо також не просто декларувати, що їх потрібно формувати у студентів, а практично розробляти конкретні способи розвитку для кожної загальної компетентності.

З цієї точки зору цікавим є досвід американських Академій функціональних завдань, де викладачів закладів вищої освіти навчають складати завдання, які допомагають

розвивати та перевіряти критичні, аналітичні та письмові навички студентів. Як правило завдання вимагають від студентів аналізу декількох документів (статей, діаграм, таблиць, статистичних даних та ін.), розгляду певної проблеми або певної точки зору та письмових есе з викладом власної думки та її аргументації. Навчання викладачів можливе як на дводенних заняттях, так і чотиритижневих, можливе також навчання створенню програм дисциплін, орієнтованих на критичне мислення та дискусії студентів [2]. Вважаємо, що впровадження таких практичних завдань для студентів на дисциплінах різноманітної спрямованості в українських ЗВО, сприяло б як їх мотивації так і їх більш якісній освіті.

Таким чином, в сучасних умовах інформатизації особливо важливим є оволодіння педагогами викладацьким лідерством, що означає здатність до довгострокової постановки цілей професійної освіти, впровадження змін у процес підготовки студентів, ефективного розвитку загальних компетентностей студентів.

Список літератури:

1. Бриньолфсон Э., Макафи Э. Вторая эра машин. Работа, прогресс и процветание в эпоху новейших технологий. – М.: АСТ, 2017. – 384 с.
2. Тарташвили Т.А. США. Инструменты регулирования качества образования – М.: ЗАО «Новые печатные технологии», 2015. – 448 с.